

Obrazac 5

Ministarstvo kulture i medija

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI

o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pozorišnoj djelatnosti

Vrijeme trajanja javne rasprave: Javna rasprava je održana u periodu od 11. novembra do 01. decembra 2025. godine

Način sprovođenja javne rasprave:

Ministarstvo kulture i medija sprovelo je javnu raspravu upućivanjem poziva građanima, naučnoj i stručnoj javnosti, državnim organima, političkim subjektima, nevladinim organizacijama, međunarodnim organizacijama, medijima i svim zainteresovanim organizacijama i zajednicama, da se uključe u javnu raspravu i daju svoj doprinos u razmatranju predmetnog nacrta.

Zainteresovani subjekti su komentare, predloge i sugestije mogli da dostave u pisanom ili elektronskom obliku, putem pošte ili direktno na pisarnicu Ministarstva (svakog radnog dana od 09.00h do 11.00h i od 12.00h do 14.00h) i na e-mail adrese: sara.brajkovic@mku.gov.me i ognjen.damjanovic@mku.gov.me.

U okviru javne rasprave održan je okrugli sto dana 27. novembra 2025. godine (četvrtak), u multimedijalnoj sali u prizemlju, u Ministarstvu kulture i medija, na adresi Njegoševa, broj 83, 81250 Cetinje, u terminu od 10 do 12 časova.

Ovlašćeni predstavnici ministarstva koji su učestvovali u javnoj raspravi:

Marija Tomović, v. d. sekretarka Ministarstva kulture i medija

dr Edin Jašarović, dekan Fakulteta dramskih umjetnosti

Vučić Četković, poslovni direktor Muzičkog centra Crne Gore

Dragoljub Janković, poslovni sekretar Crnogorskog narodnog pozorišta

Ognjen Damjanović, samostalni savjetnik III za filmsku i pozorišnu djelatnost u Ministarstvu kulture i medija

Sara Brajković samostalna savjetnica III u Direktoratu za kulturno-umjetničko stvaralaštvo

Podaci o broju i strukturi učesnika u javnoj raspravi: U periodu trajanja javne rasprave dostavljen je objedinjen predlog od strane Zajednice opština Crne Gore / JU Centar za kulturu Bar i Igora Damjanovića dipl. pravnika sekretara JU Crnogorsko narodno pozorište.

Rezime dostavljenih primjedbi, predloga i sugestija, sa navedenim razlozima njihovog prihvatanja, odnosno neprihvatanja:

Red. br.	Podnosilac sugestije primjedbe, komentara	Sugestija, primjedba, komentar	Odgovor na sugestiju, primjedbu i komentar
1.	Zajednica opština / JU Kulturni centar Bar	Definicija pozorišta kao slobodnog i nezavisnog subjekta svakako predstavlja iskorak ka jačanju umjetničke i repertoarske samostalnosti institucija. Ipak, u praksi	Ne prihvata se. Predložena izmjena člana 1 Nacrta kojim se mijenja

		evropskih pozorišnih sistema jasno se razdvaja umjetnička autonomija, koja podrazumijeva slobodu u izboru estetike, umjetničkih sredstava i repertoarske koncepcije, od institucionalne odgovornosti prema osnivaču i upravljačkim tijelima. Takvo razgraničenje postoji u zakonodavstvima Hrvatske, Slovenije i Austrije, gdje su precizno uređeni mehanizmi odlučivanja, međusobnih nadležnosti i odgovornosti između direktora, umjetničkog direktora i savjetodavnih tijela. U Nacrtu nije dovoljno razrađeno kako se obezbjeđuje ravnoteža između stvaralačke slobode i odgovornosti u upravljanju, pa postoji rizik da autonomija ostane deklarativna bez jasnih garancija i procedura koje bi spriječile njeno narušavanje.	član 4 važećeg zakona predstavlja normativno jasno, precizno i nedvosmisleno rješenje, kojim se utvrđuje načelni princip umjetničke slobode. Mehanizmi institucionalne odgovornosti nisu predmet ove odredbe, već su uređeni drugim članovima Zakona (osnivačka prava, organizacija, nadležnosti organa rukovođenja, finansijsko poslovanje i nadzor). Predloženo rješenje prednje navedenog člana ne dovodi u pitanje odgovornost prema osnivaču, te bi dodatna razrada upravljačkih mehanizama prevazilazila obim i svrhu ove odredbe.
2.	Zajednica opština / JU Kulturni centar Bar	Predložene definicije predstavljaju modernizaciju postojećeg zakonskog rječnika i donekle su usklađene sa savremenim praksama u evropskom pozorišnom sektoru. Ipak, određeni izrazi ostaju nedovoljno precizni ili preširoko postavljeni, što može dovesti do različitih tumačenja u praksi. Najproblematičniji primjer je definicija „reputacije“, koja uključuje elemente poput priznanja stručne javnosti ili nagrada ali ne razgraničava formalne profesionalne standarde od subjektivnog tumačenja. U komparativnim praksama Slovenije, Hrvatske i Srbije, ovakav kriterijum se definiše užim profesionalnim parametrima (godine iskustva, broj uloga, nivo angažmana, institucionalni status) dok se umjetnička reputacija navodi kao dopunski a ne primarni element. Definicija „cenzure“ takođe je ograničena jer prepoznaje samo formalnu, službenu zabranu ili odobravanje scenskog djela. U savremenim evropskim pozorišnim sistemima priznaje se i postojanje indirektnih oblika pritisaka (administrativni, finansijski ili politički), pa se pojam cenzure šire definiše kao svaki vid institucionalnog uticaja koji može ograničiti umjetničku slobodu. Ovako širok pristup nije prepoznat u nacrtu, što može suziti primjenljivost pojma i zaštite koju treba da pruži.	Ne prihvata se. Predložene definicije u članu 2 kojim se mijenja član 6 važećeg zakona modernizuju terminologiju i ostaju normativno jasne i primjenjive. Reputacija u umjetničkom polju, uključujući pozorišnu djelatnost, ima i objektivnu i subjektivnu komponentu. Predložena definicija normativno je dovoljno određena jer taksativno navodi relevantne oblike stručnog i javnog priznanja, dok istovremeno ostavlja potreban prostor za procjenjivanje umjetničkih doprinosa koji ne mogu biti isključivo formalizovani. Neformalni, indirektni ili političko-administrativni pritisci, iako mogu postojati u praksi, nisu kategorija koja se može definisati kao cenzura u zakonskom smislu, jer bi takvo širenje pojma dovelo do nepreciznosti, neprimjenljivosti i mogućih različitih tumačenja.

			Indirektni vidovi pritiska prepoznaju se kroz druge mehanizme kontrole, odgovornosti i nadzora.
3.	Zajednica opština / JU Kulturni centar Bar	Uvođenje pozorišne kritike kao zakonske kategorije predstavlja značajan iskorak, jer se time normativno prepoznaje važnost stručnog komentarisanja i evaluacije pozorišnog stvaralaštva. Međutim, predložena definicija ograničava kritiku isključivo na sadržaje objavljene u „relevantnim stručnim časopisima ili monografijama“, što ne odražava savremeni evropski i regionalni kontekst. U većini zemalja bivše Jugoslavije, kao i šire u EU, kritička produkcija obuhvata novinske tekstove, televizijske i radijske osvrte, podcast sadržaje, digitalne platforme, online portale, blogove i specijalizirane internetske publikacije. Savremena kritika se dominantno preselila u digitalni prostor gdje se ostvaruje najveći dio interakcije sa publikom i stručnom zajednicom. Njeno zakonsko ograničavanje na štampane publikacije može dovesti do neravnopravnog tretmana različitih oblika kritičke produkcije, kao i do isključivanja velikog broja relevantnih autora i platformi. Zakon bi stoga trebalo proširiti tako da obuhvati i moderne forme kritike koje su u praksi standardizovane, dostupne i profesionalno uređene.	Djelimično se prihvata u dijelu koji se odnosi na digitalni prostor, te s tim u vezi, smatraće se ne samo objavljivanje pozorišnih kritika u štampanom, nego i u elektronskom obliku. U ostalom dijelu se ne prihvata. Predložena definicija polazi od potrebe da se zakonom jasno razgraniči stručna pozorišna kritika od širokog spektra komentara o pozorištu koji su po prirodi neuniformni, neurednički strukturirani i često neprovjerljivi. Za razliku od blogova, portala, podcasta i drugih digitalnih formi, stručni časopisi i monografije podrazumijevaju: – urednički proces, – profesionalnu i naučnu recenziju, – jasne kriterijume za izbor autora i tekstova, – stabilan sistem citiranja i arhiviranja. Ovi elementi su neophodni da bi se određeni sadržaj mogao tretirati kao stručna pozorišna kritika u pravnom smislu, a ne kao publicistička, novinska ili amaterska analiza.
4.	Zajednica opština / JU Kulturni centar Bar	Otvaranje mogućnosti da se u okviru narodnog pozorišta organizuju profesionalni baletski i operski ansambli predstavlja važan iskorak ka razvoju muzičko-scenskih umjetnosti u Crnoj Gori. Međutim, nacrt zakona ne propisuje nikakve standarde ili minimalne uslove za njihovo funkcionisanje. U državama regiona, prije svega Srbiji, Hrvatskoj i Sloveniji, djelovanje ovih ansambala je jasno regulisano posebnim pravilnicima, koji određuju minimalni broj članova u ansamblu, uslove angažmana, sistem finansiranja, obaveznu produkciju tokom sezone, kao i standarde tehničke opremljenosti.	Ne prihvata se. Članom 4 Nacrta kojim se mijenja član 17 važećeg zakona uvodi se mogućnost osnivanja profesionalnih operskih i baletskih ansambala u okviru narodnog pozorišta, što ima za cilj dalji razvoj ovih muzičko-scenskih disciplina. Standard ili minimalni uslovi za rad ovih disciplina, bili bi propisani opštim aktima ustanove u okviru koje bi

		Bez ovakvih normi postoji rizik da ansambli ostanu samo formalno predviđeni ali ne i funkcionalni u praksi. Stoga je preporučljivo da se ovaj segment dopuni podzakonskim aktima ili posebnim opštim standardima kako bi se obezbijedila održivost, profesionalnost i kontinuitet operskog i baletskog programa.	se ova djelatnost osnovala.
5.	Zajednica opština / JU Kulturni centar Bar	Predložene izmjene značajno proširuju izvršna ovlašćenja direktora, dok istovremeno sužavaju prostor za autonomno odlučivanje umjetničkog direktora. Time se stvara potencijalni disbalans koji može dovesti do administrativne dominacije nad umjetničkim procesom. U evropskoj i regionalnoj praksi, naročito u Sloveniji, Hrvatskoj i Austriji, ovaj odnos je uređen kroz jasne mehanizme međusobne kontrole: snažnu ulogu nezavisnog upravnog/umjetničkog savjeta, obavezne transparentne konkurse za rukovodeće pozicije i jasno razgraničene nadležnosti. U nacrtu ovakvi mehanizmi nijesu dovoljno razrađeni, što otvara prostor za subjektivizam, potencijalne zloupotrebe i politizaciju pozorišnih institucija.	Prihvata se.
6.	Zajednica opština / JU Kulturni centar Bar	Predloženo rješenje predstavlja pozitivan iskorak jer omogućava pozorištima da formiraju stručna, savjetodavna ili umjetnička tijela radi unapređenja kvaliteta rada. Ipak, činjenica da formiranje ovih tijela nije obavezno može dovesti do toga da pojedine ustanove kulture, posebno manje ili one sa ograničenim resursima, odluče da ih uopšte ne osnuju. U evropskoj praksi postojanje makar jednog umjetničkog savjeta gotovo je standard i smatra se važnim mehanizmom profesionalizacije rada pozorišta, jačanja umjetničke legitimnosti i sprečavanja prevelike koncentracije moći u rukama direktora. Time što zakon ne propisuje obaveznost, već samo mogućnost, ostavlja se prostor da se stručni nadzor i umjetnička evaluacija u praksi zanemare, što može imati dugoročne posljedice po razvoj i kvalitet repertoara. Obavezno formiranje najmanje jednog takvog tijela bilo bi usklađeno sa savremenim evropskim standardima i doprinijelo većoj transparentnosti i profesionalizaciji sistema.	Ne prihvata se. U cilju obezbjeđivanja stručnog i programskog kvaliteta rada, intencija zakonodavaca je bila da stvori zakonske mogućnosti i pretpostavke, za obrazovanjem posebnih savjetodavnih umjetničkih tijela, a u skladu sa svojim kapacitetima i potrebama umjetničkog procesa.
7.	Zajednica opština / JU Kulturni centar Bar	Brisanje postojećih odredbi i prenošenje ovlašćenja za definisanje kriterijuma za sticanje profesionalnih zvanja isključivo na Ministarstvo otvara prostor za preveliku diskreciju i potencijalnu netransparentnost. U evropskoj i regionalnoj praksi (posebno u Sloveniji i Hrvatskoj) kriterijume ne propisuje administracija, već stručna tijela formirana iz domena pozorišne umjetnosti (udruženja	Ne prihvata se. Imajući u vidu dosadašnja iskustva u praksi, i određene nepreciznosti i nejasnoće u postupku dodjeljivanja zvanja dramskim umjetnicima (doajen i prvak), opredijelili

		glumaca, sindikati, umjetničke komisije). Time se obezbjeđuje da standarde zanimanja određuju profesionalci iz oblasti, a ne političke ili birokratske strukture. Preporučljivo je razmotriti model u kojem Ministarstvo donosi pravilnik uz obaveznu prethodnu saglasnost ili inicijativu strukovnih udruženja, čime bi se obezbijedila stabilnost, dosljednost i profesionalna opravdanost kriterijuma.	smo se za donošenje podzakonskog akta koji će na precizan i jasan način urediti bliže kriterijume, način i postupak dodjeljivanja zvanja dramskim umjetnicima, vodeći posebno računa o kriterijuma zasnovanim na relevantnim stručnim i umjetničkim standardima. Važno je napomenuti da kategorizacija drugih dramskih zvanja, mimo doajena i prvaka, će se uređivati pozorišnim pravilima.
8.	Zajednica opština / JU Kulturni centar Bar	Smanjenje dozvoljenog perioda angažmana pozorišnih umjetnika izvan matične ustanove sa 90 na 60 dana predstavlja restriktivniji pristup u odnosu na praksu zemalja regiona. U državama poput Hrvatske, Srbije i Slovenije ova oblast uređuje se fleksibilnije, kroz kombinaciju ugovornih obaveza, repertoarskih potreba i konsultacija sa umjetničkim rukovodstvom, a ne strogo numeričkim ograničenjima. Dodatno, dinamika savremene pozorišne produkcije, naročito razvoj koprodukcija, gostovanja i međunarodnih projekata, zahtijeva veću mobilnost glumaca i stvaralaca. Restriktivno ograničenje može dovesti do smanjenja profesionalnih mogućnosti, otežati umjetničku razmjenu i negativno uticati na razvoj pozorišne scene. Preporučuje se zadržavanje dosadašnje granice od 90 dana ili uvođenje fleksibilnog modela (npr. uz saglasnost umjetničkog direktora ili u zavisnosti od repertoarskih potreba), što bi osiguralo balans između institucionalnih interesa i profesionalne slobode umjetnika.	Djelimično se prihvata. Predlogom zakona biće definisano da se izuzetno, može odobriti odustvo u trajanju i od 90 dana, ako se na taj način ne utiče na efikasnost poslovanja i izvršenje Godišnjeg umjetničkog plana pozorišta.
9.	Igor Damjanović	Nedostaje broj službenog lista u članu 1 stav 1.	Prihvata se.
10.	Igor Damjanović	Član 6 - Treba preformulisati član na način da direktor ne odobrava i daje saglasnost već da se „usaglašava“ sa umjetničkim direktorom u odnosu na raspoloživi budžet. To je potvrđena i dobra praksa, koja na taj način ne podređuje umjetnički plan senzibilitetu „poslovnog organa“ direktora - koji ne mora nužno biti umjetnik. Ovo se odnosi i na ostale stavke koje prate realizaciju umjetničkog plana i programa. Takođe treba rasteretiti poslovnog direktora dijela obaveza koji su isključiva ingerencija umjetničkog direktora. Inače navedeni dio nadležnosti na koje daje „saglasnost“ direktor, preuzet je iz člana 26 Zakona o kulturi koji nije usuglašen sa članom	Prihvata se u dijelu koji se odnosi na nadležnost direktora pozorišta da daje saglasnost na odluke umjetničkog direktora, sa aspekta raspoloživosti budžetskih sredstava. Ne prihvata se u ostalom dijelu.

		28 Zakona o pozorišnoj djelatnosti, kojim se na restriktivniji način određuju nadležnosti umjetničkog direktora. Možda treba koncipirati predloženi član 6 na način da se usaglasa ova 2 člana i dopune nadležnosti, odnosno da se objedine u članu 28 Zakona o pozorišnoj djelatnosti sa članom 26 Zakona o kulturi - dok bi sa druge strane zadržali predloženu izmjenju - da se usaglašavaju po pitanju raspoloživog budžeta- umjesto centralizovane funkcije direktora koji bi preuzeo svu moć odlučivanja i obesmislio poziciju umjetničkog direktora.	Zakon o pozorišnoj djelatnosti u pogledu propisanih nadležnosti direktora, usklađen je sa odredbama Zakona o kulturi, s tim da Zakon o pozorišnoj djelatnosti kao Lex specialis zakon propisuje posebne nadležnosti direktora, a koje su osobene za obavljanje pozorišne djelatnosti.
11.	Igor Damjanović	Član 7 - S obzirom da je umjetnički direktor javni funkcioner kojeg imenuje Vlada, isti može isključivo za realizaciju repertoara odgovarati pozorišnom savjetu kao organu upravljanja. Stavljanje umjetničkog direktora pod apsolutnu vlast i kontrolu direktora kao poslovnog organa uz prethodni član - je loša solucija jer u potpunosti degradira poziciju umjetničkog direktora - koji odgovara osnivaču tj. vladi preko resornog ministarstva i savjetu ustanove koji usvaja plan i izvještaj. Direktor nema nadležnost da razrješava umjetničkog direktora, niti da mu odgovara u tom smislu.	Prihvata se.
12.	Igor Damjanović	Član 28a treba brisati iz nacrtu. Suvišno je uvoditi paralelni savjet ili savjetodavno tijelo pored savjeta ustanove koji već čine afirmisani umjetnici i stručnjaci u kulturi i pozorišnoj djelatnosti. Takođe je to suvišno uvoditi pored funkcije umjetničkog direktora, nejasna je uloga i nadležnost tog tijela koje može dovesti i do sukoba nadležnosti. Ovim bi se usložnila pozorišna administracija i neminovno bi dovelo do povećanja budžetskih rashoda na ime naknada članovima tijela.	Ne prihvata se. Obrazloženje dato u tački 6 ovog Izvještaja.
13.	Igor Damjanović	Član 8a Dodaje se član 29 koji glasi: Direktora i umjetničkog direktora bira pozorišni savjet na osnovu javnog konkursa. Bliži uslovi i način izbora direktora i umjetničkog direktora određuju se statutom Ustanove. Izbor direktora i umjetničkog direktora putem javnog konkursa je usklađen sa dobrom uporednom praksom i sa budućim zakonom o javnim ustanovama. Ovim se postiže izbor kvalitetnih i stručnih kadrova od kojih zavisi kreativni prosperitet ustanova. U gradskom pozorištu se direktori biraju takođe putem javnog konkursa	Ne prihvata se. Zakon o pozorišnoj djelatnosti ne može uređivati ova pitanja, imajući u vidu da je način imenovanja direktora ustanova kulture propisan Zakonom o kulturi, na osnovu kojeg se biraju direktori u svim djelatnostima/oblastima kulture. Ovo pitanje će biti predmet posebne pažnje, kroz izmjene i dopune Zakona o kulturi, budući da je Ministarstvo kulture i medija otpočelo pripremi

			proces u početnoj fazi izrade ovog zakona.
14.	Igor Damjanović	Član 9 treba brisati iz nacrta. Korpusu pozorišnih umjetnika nikako ne mogu pripadati producenti jer su oni prije svega organizatori procesa, nikako stvaraoci. Ovo rješenje bi uvelo opasan presedan sa kojim se ne bi složila većina umjetnika.	Prihvata se.
15.	Igor Damjanović	Član 10 - S obzirom da se zvanja odnose i na glumce I i II grupe (definisani kolektivnim ugovorom), i da kriterijume za dodjelu zvanja propisuje ministarstvo, treba obuhvatiti sva zvanja - koja će na osnovu jedinstvenih kriterijuma dodjeljivati posebna komisija koju obrazuje Ministarstvo.	Ne prihvata se. Obrazloženje dato u tački 7 ovog Izvještaja.

Mjesto i datum sačinjavanja izvještaja: Cetinje, 15.12.2025. godine

Naziv organizacione jedinice ministarstva koja je odgovorna za pripremu nacrta zakona, odnosno Strategije: Direktorat za kulturno- umjetničko stvaralaštvo

MINISTARKA
Tamara Vujović
dr Tamara Vujović

